

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33229
Nom	Fonaments de l'expressió corporal
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1312 - Grau de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport	Facultat de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport	2	Altres casos
1331 - Grau Ciències l'Activitat Física i de l'Esport (Ontinyent)	Facultat de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport	2	Altres casos

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1312 - Grau de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport	25 - Fonaments de l'Expressió Corporal	Obligatòria
1331 - Grau Ciències l'Activitat Física i de l'Esport (Ontinyent)	25 - Fonaments de l'Expressió Corporal	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
LORENTE RIUS, PAULA	122 - Educació Física i Esportiva

RESUM

En esta assignatura s'atenen els factors expressius de l'activitat física i la relació del moviment amb la comunicació, la creativitat i l'art amb suport corporal. Pel que el seu coneixement exigeix l'esforç de comprendre una activitat que no es justifica en el rendiment motriu sinó en l'expressivitat i que per la seua excepcionalitat en el currículum de la Ciències de l'Activitat Física i l'Esport s'ha d'afrontar des d'un nivell bàsic.

Alguns grups i alguns continguts d'esta matèria estan incorporats a un Projecte d'Innovació Educativa de la Universitat de València (*Finestra Oberta*) pel que en el seu desenvolupament caldrà utilitzar els modes d'intercanvi d'informació a través de les weblocs que es proposen.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

En aquesta assignatura són valuosos els coneixements relacionats amb les titulacions en arts escèniques i en altres camps de la motricitat expressiva.

COMPETÈNCIES

1312 - Grau de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport

- Conèixer i comprendre els efectes de la pràctica de l'exercici físic sobre l'estructura i la funció del cos humà
- Conèixer i comprendre els fonaments, les estructures i les funcions de les habilitats i patrons de la motricitat humana
- Aplicar els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, de solidaritat i de protecció mediambiental, i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics
- Dissenyar, desenvolupar i avaluar els processos d'ensenyament-aprenentatge relatius a l'activitat física i l'esport, amb atenció a les característiques individuals, col·lectives i contextuais de les persones
- Planificar i aplicar els fonaments estètics i expressius al moviment humà
- Seleccionar i saber utilitzar el material i equipament esportiu adequat per a cada tipus d'activitat i població
- Desenvolupar recursos per a l'adaptació a noves situacions i a la resolució de problemes, i per a l'aprenentatge autònom i la creativitat
- Conèixer i comprendre els processos conceptuals i metodològics propis de les tasques expressives
- Conèixer i comprendre els fonaments comunicatius i creatius de les activitats corporals amb intenció expressiva
- Conèixer i vivenciar el valor gestual del cos com a llenguatge i com a eina estètica i creativa
- Conèixer i vivenciar la influència de l'espai en la comunicació expressiva corporal
- Desenvolupar recursos perceptius i sensibles a partir de la comunicació corporal en contacte
- Conèixer els elements que integren la relació perceptiva i dinàmica entre música, sensibilitat i moviment
- Desenvolupar recursos per sensibilitzar la capacitat dinàmica a l'estímul sonor

- Conèixer els mètodes dirigits a desenvolupar la consciència corporal a través de la sensibilitat i la sensació
- Aplicar pràctiques perceptives al desenvolupament de la capacitat expressiva
- Conèixer i vivenciar la influència del grup en els processos expressius
- Desenvolupar la capacitat d'interpretar i orientar les dinàmiques grupals, en funció de l'eficàcia estètica i expressiva
- Saber quines són les manifestacions artístiques i socials que es basen en la capacitat expressiva de les persones
- Desenvolupar capacitats individuals relacionades amb l'acte expressiu estètic i artístic
- Desenvolupar criteris sobre les manifestacions estètiques i artístiques dels altres
- Ser capaç de crear un acte expressiu i/o artístic
- Saber aplicar els drets d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, i de les persones amb discapacitat

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al final de l'assignatura els alumnes hauran de ser capaços d'explicar oralment i per escrit els actes expressius amb precisió i criteri. Tant en el que es referix a l'aspecte motriu dels mateixos com en els seus objectius comunicatius, creatius i artístics.

També han de ser capaços de dissenyar una acció expressiva a partir d'una idea o un estímul perceptible pels sentits així com de la seua organització pedagògica.

Els alumnes han de descobrir en esta assignatura la connexió del moviment amb els comportaments humans i les manifestacions artístiques. Fonamentalment la dansa.

Finalment, l'Expressió Corporal ha de contribuir a formar ciutadans crítics amb el mig en què es produïx la seua experiència i sensibles a la diversitat del fet humà que ho fonamenta.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Aproximació conceptual a l'Expressió Corporal

- 1.1 Concepte d'Expressió Corporal.
- 1.2 L'expressió corporal en l'educació: comunicació, creativitat, estètica
- 1.3 - Elements del procés expressiu: percepció, sensibilitat i actes motrius
- 1.4 - Els objectius
- 1.5 - Els continguts i les tècniques.

2. Estructures de la motricitat expressiva

- 2.1 - Elements de la dinàmica expressiva (el cos (la veu), l'espai i l'espai-temps (objectes), l'altre, el grup, altres elements).
- 2.2 - El cos. Influència del propi cos en el procés expressiu: anàlisi i intervenció:
 - 2.2a. Principis del moviment expressiu. Tècniques bàsiques.
 - 2.2b. Adaptació orgànica del moviment individual: equilibri i postura.
 - 2.2c. Qualitats del moviment.
 - 2.2d. El moviment percebut de forma conscient: Forma d'autoconeixement i de sensibilització (eutonía): La respiració, relaxació, visualització, concentració.
 - 2.2e. Corporalitat de la veu.
- 2.3 - Influència de l'espai-temps en el procés expressiu: anàlisi i intervenció.
 - 2.3a. Organització del moviment en l'espai (plans i direccions).
 - 2.3b. Els objectes.
- 2.4 - Influència de les relacions personals (l'altre/l'altra i el grup) en el procés expressiu: anàlisi i intervenció.
 - 2.4a. L'altre/l'altra
 - 2.4b. Els grups mitjans i grans.
- 2.5 - Altres elements que influïxen en el procés expressiu: La institució, el professor, models educatius, etc.

3. El gest i el seu valor expressiu

- 3.1. La imatge del cos, per a un mateix i per als altres.
- 3.2 - Codis gestuals del cos en moviment: mimesi, simbolització i abstracció.
- 3.3. Les emocions i els sentiments en el gest i a través del gest.
- 3.4 - Narracions corporals. Semiòtica del gest

4. El contacte corporal com a forma de comunicació

- 4.1. Formes d'entrar en contacte.
- 4.2. Tasques i característiques del contacte intencionat: Tasques per a entrar en contacte. Tasques de compartir, impulsar-se i conduir-se. Tasques per a desenvolupar confiança. Tasques acrobàtiques o que suposen assumir riscos.
- 4.3. - Narrativa i emoció a través del contacte.

5. So i moviment

- 5.1. Relació so-moviment.
- 5.2. Elements físics del so i la seua relació amb el moviment.
- 5.3. Música, imatges, emocions i sentiments

6. Aproximacions metodològiques a l'Expressió Corporal

6.1 - La improvisació com a ferramenta metodològica.

6.2 - Els condicionants de la creativitat per a l'organització metodològica: a) intelligència, estils cognitius i coneixement, b) personalitat, c) motivació i context ambiental

7. Referents estètics i artístics de l'Expressió Corporal

7.1 La dansa.

7.2. El teatre d'acció.

7.3. El mim i la pantomima.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques en aula	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	6,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	14,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	6,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	8,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	8,00	0
Resolució de casos pràctics	8,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT**Classes presencials (teoria i pràctica).**

Ocupen 60 hores de la docència. Són classes desenrotllades amb ensenyança directa del professor. En primer lloc s'aprén la teoria de l'assignatura i una vegada entesos els conceptes bàsics, la teoria i la pràctica es desenrotllen al mateix temps, mesclades. Els treballs autònoms i les tasques estan basats en l'aprenentatge que s'obté en estes classes o en els coneixements relacionats amb la matèria que tinga l'alumne. A més en estes pràctiques i en la informació teòrica es desenrotllen els coneixements que s'avaluen.

Tasques i treballs.

Són treballs pensats per a mostrar la competència adquirida en l'exercici de la pràctica i de l'estudi. Estes són de distint tipus:

- **Tasques proposades pel professor:** Són treballs iniciats en les hores presencials que després l'alumne desenrotlla de forma **autònoma** i, en alguns casos, tutorizadas. S'inclou l'elaboració i preparació d'informes sobre el treball realitzat

- **Activitats complementàries:** Són activitats **autònomes** en què l'alumne ha de mostrar iniciativa en el desenvolupament de tasques pràctiques, lectures i altres tasques. S'inclouen les activitats, seminaris, jornades, conferències, assistència a esdeveniments i espectacles a què assistixen de forma voluntària. Entre estos continguts es troben les assistències a activitats de tipus transversal: investigació, ètica, documentació, didàctica, gestió, etcètera, que estiguen relacionades amb l'adquisició de les competències que es proposen en este programa. Es compte en esta dedicació el temps dedicat a l'elaboració i preparació d'informes:

Exàmens.

És l'esforç dedicat a l'estudi i a l'elaboració d'informes sobre els coneixements conceptuals i aplicats de l'assignatura.

L'assignatura es desenvolupa en un quadrimestre del curs, amb quatre hores setmanals repartides en classes de dos hores. Les metodologies predominants estan basades en els principis de la creativitat i de la improvisació. Durant les classes presencials el professor ensenya els continguts de les assignatura i orienta els treballs autònoms i proposa el treball que han de desenvolupar els estudiants. Els estudiants ocupen noranta hores a perfeccionar les seues habilitats i desenvolupar les seues competències de forma autònoma a través del treball individual i cooperatiu per parelles i en xicotets grups.

En este apartat és important la dedicació dels alumnes a la seva formació general i de valors amb assistència a seminaris, activitats acadèmiques, tallers i aquelles activitats que, seleccionades d'acord amb el professor, completen la seva formació.

AVALUACIÓ

Existeixen dos tipus d'avaluacions a la qual l'alumnat pot atindre's:

1. 1. Avaluació contínua

L'avaluació per als alumnes que optin per l'avaluació continua i per tant, l'assistència a classe exigirà d'un mínim del 80% de les classes i durant el seu desenvolupament es valoren les següents activitats:

Elaboració de treballs teòrics (40%): Són qüestions (preguntes, anàlisi, lectures ...) que es proposen al llarg del curs. Aquesta nota suposa el 40% de la nota final, de manera que el valor màxim de la nota suposa 4 punts del total.

Treballs pràctics (60%): Són les activitats que es dissenyen al llarg del curs per a demostrar la competència en l'ús conceptual i aplicat dels continguts a la pràctica. Aquestes tasques són de dos tipus: les que es desenvolupen a les classes dirigides pel professor i les que es desenvolupen fora de l'horari de classe amb decisions autònomes de l'alumnat.

La selecció de tasques autònomes és voluntària i aquestes han de ser triades entre les que proposa el professor o dissenyades pels alumnes en funció dels seus interessos i coneixements. Entre les tasques estan aquelles que, tot i no ser del camp específic de l'expressió corporal, contribueixin als objectius relacionats amb els valors d'aquesta guia docent.

Les tasques pràctiques suposen el 60% de la nota del curs, de manera que el valor màxim d'aquest apartat són 6 punts sobre el total de la nota.

2, Avaluació final

L'avaluació per als alumnes que optin per la no assistència a classe haurà de realitzar les següents proves:

Examen escrit (50%): Serà tipus test sobre continguts relacionats amb l'assignatura. Aquest examen haurà d'aprovar-se com a mínim amb un 5 i serà condició indispensable per a optar al examen pràctic. L'examen escrit suposarà 5 punts sobre el total de la nota.

Exàmens pràctics (50%): Constarà de dues proves pràctiques, una improvisació (25%) i una prova de ritme (25%) i suposaran un total de 2,5 punts del total de la nota cadascuna.

Generalitats sobre l'avaluació continua

Les condicions d'exàmens i tasques seran proposades a l'Aula Virtual o en les classes (depèn de la naturalesa de la tasca i la seva forma d'avaluació) i hauran de ser lliurades en el temps i forma que indiqui. S'han de lliurar totes les tasques per a poder aprovar l'avaluació contínua. Aquest es un requisit obligatori.

L'alumne que decideixi no seguir l'avaluació contínua i presentar-se al examen final ha de demostrar el domini teòric i pràctic dels continguts de l'assignatura.

Per Decisió del Departament d'Educació Física i Esportiva INCLOU a la programació l'advertència següent: "La còpia literal o parcial d'obris alienes presentant-les com propies és considera una conducta inacceptable en l'Àmbit acadèmic. D'Altra banda i per la Llei amb protecció de la Propietat intel·lectual estan habitualment Prohibides els reproduccions totals o parcials dels obris alienes, podent donar lloc su Incompliment a les S'ACOMPANYA faltis o Delictes Penals. "

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Referencia b1 Antolín L. (1999). Habilidades expresivas. En Villamón, M. (Dtor). Formación de los maestros especialistas en Educación Física. Pp 232-251. Generalitat Valenciana.
- Referencia b2 Antolín, L. (2004). La expresión corporal. En Pablos, C. y Carratalá, V. La actividad física en la adolescencia. Ayuntamiento de Valencia. Valencia.
- Referencia b3 Antolín L. (1998). Unidades didácticas del segundo ciclo: Al moverme me expreso. En

González, M.E. Educación física en primaria. Fundamentación y desarrollo curricular. Unidades didácticas de segundo ciclo. Volumen 4 y 5. Paidotribo.

Referencia b4 Arnold, P.J. (1991). Educación Física, movimiento y currículum. Morata. 1991

Referencia b5 Ortiz, Maria del Mar. (2002). Expresión corporal: una propuesta didáctica para el profesorado de educación física. Grupo Editorial Universitario. Granada.

Referencia b6 Santiago, P. (1985). De la expresión corporal a la comunicación interpersonal. Narcea, Madrid.

Complementàries

- Referencia b1 Laferriere, G. (1993). La improvisación pedagógica y teatral. EGA, Editores. Bilbao.

Referencia b2 Stokoe, P. (1986). Expresión corporal. Guía didáctica para el docente. Ricordi.

Referencia b3 Macio, Ch. (1998). Didáctica de la expresión. Oral, escrita, audiovisual, corporal, trabajo personal, informática. Paidotribo. Barcelona.

Referencia b4 During, B. (1992). La crisis de las pedagogías corporales. Unisport, Málaga.

Referencia b5 Bara, A. (1985). La expresión por el cuerpo. Búsqueda. 1975/1984

Referencia b6 Laban, R. (1984). Danza educativa moderna. Paidós.

Referencia b7 Laferriere, G. Prácticas creativas para una enseñanza dinámica. Ñaque. Ciudad Real.

Referencia b8 Mateu, M. y otros (1992). 1000 ejercicios y juegos aplicados a las actividades corporales de expresión. Paidotribo, Barcelona.